

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/87/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4321203442
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4321203442.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej, v právnej veci žalobcu: W. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O. nad N. XXX, t. č. XX H. M., G., S XHX, X., Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, zastúpeného advokátskou kanceláriou Záhoráková & Partners, s. r. o., so sídlom Krasovského 13, 851 01 Bratislava, proti žalovanej: W. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. X. XX, XXX XX G. I. O., o zaplatenie sumy 870 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 16C/36/2021-174 zo dňa 20.05.2022 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným dňa 13.02.2014 sa právna predchodkyňa žalobcu domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 290 eur, predstavujúcej neuhradenú splátku istiny ceny za mesiac apríl 2012 spolu s 9% úrokom z omeškania od 01.05.2012 do 30.09.2012. Ďalším návrhom doručeným dňa 03.02.2014 sa domáhala zaplatenia sumy 290 eur ako neuhradenej splátky istiny za december 2011 s 9% úrokom od 01.01.2012 do 30.09.2012, a napokon, návrhom doručeným dňa 13.02.2014 sa domáhala zaplatenia sumy 290 eur ako neuhradenej splátky istiny za mesiac jún 2012 spolu s 9% úrokom od 01.07.2012 do 30.09.2012. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 11.10.2010 uzavrel Ing. V. E. so žalovanou zmluvu o pôžičke vo výške 11 600 eur, ktorú sa žalovaná zaviazala splácať v dobe 40 mesiacov v štyridsiatich mesačných splátkach po 290 eur mesačne vždy najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca na osobný účet veriteľa. Žalovaná však neuhradila žiadnu splátku, na výzvu nereagovala a neprejavila žiadnu vôľu dlžnú sumu vrátiť. Pôvodný veriteľ na základe zmluvy o postúpení pohľadávky vo výške 11 600 eur jej pohľadávku voči žalovanej dňa 23.10.2012 postúpil a túto skutočnosť oznámil dňa 24.10.2012 aj žalovanej. Súd uvedené konania spojil na spoločné konanie. Žalovaná sa k návrhom na vydanie platobných rozkazov písomne nevyjadřila a skutkové tvrdenia žalobcu nepoprela. Strany sporu sa na pojednávanie nedostavili.

2. Po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že dňa 11.10.2010 uzavrel v Bratislave R.. V. E. ako veriteľ so žalovanou ako dlžníčkou zmluvu o pôžičke peňazí, na základe ktorej veriteľ žalovanej požičal sumu 11 600 eur a dlžníčka sa zaviazala splácať pôžičku v 40 splátkach mesačne po 290 eur vždy najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca na osobný účet veriteľa. Pôžička bola bezúročná, prvá splátka mala byť uhradená najneskôr dňa 31.10.2010 a posledná dňa 31.01.2014. Z predloženej kópie zmluvy vyplynulo, že žalovaná ju podpísala dňa 11.10.2010 v Bratislave a jej podpis bol overený

notárom. Veriteľ zmluvu podpísal dňa 22.10.2010 v Čadci a jeho podpis bol tiež úradne osvedčený. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23.10.2012 veriteľ postúpil svoju pohľadávku K. B. v celkovej výške 11 600 eur s príslušenstvom za odplatu 11 600 eur. Túto skutočnosť oznámil veriteľ žalovanej dňa 26.10.2012. Žalovaná dňa 23.02.2015 požiadala o prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Levice pod spisovou značkou 13C/258/2012 a súčasne do právoplatného skončenia trestného konania začatého pred OR PZ Levice, odbor kriminálnej polície, po ČVS: Orp-895/OEK-LV-2012, v ktorom vystupovala ako poškodená. K. B. následne súdu oznámila dňa 15.01.2018, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 05.01.2018 postúpila pohľadávku vo výške 11 600 eur s príslušenstvom zo zmluvy o pôžičke peňazí uzavretej dňa 11.10.2010 medzi žalovanou a inžinierom V. E. postupníkovi W. M., pričom túto skutočnosť oznámila aj žalovanej listom zo dňa 05.01.2018. Súd uznesením č. k. 9C/113/2014-87 zo dňa 21.05.2019 vyhovel návrhu, aby do konania namiesto žalobkyne K. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., B. 1, vstúpil W. M., bytom XX H. M., G., S XHX X., Veľká Británia. Titulom uplatňovania nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke peňazí zo dňa 11.10.2010, uzavretej medzi veriteľom R.. V. E. a dlžníčkou W. W., podala právna predchodkyňa žalobcu voči žalovanej 86 návrhov, v rámci ktorých si v samostatných rozdrobených konaniach samostatne uplatnila jednotlivé splátky istiny, niektoré spolu s úrokmi z omeškania, ďalej zmluvné pokuty za nezaplatenie každej splátky spolu s úrokmi z omeškania zo zmluvných pokút, ako aj samostatné úroky z omeškania z niektorých nezaplatených splátok. Vo všetkých konaniach došlo k postúpeniu uplatňovaných pohľadávok z právnej predchodkyne žalobcu (K. B.) na žalobcu (W. M.) a tie si teraz voči žalovanej uplatňuje žalobca.

3. Súd prvej inštancie nepovažoval žalobu za opodstatnenú, preto ju zamietol, čo právne odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 657 ods. 1, § 658 ods. 1, § 565, § 524, ods. 1,2, § 525 ods. 2, § 37 ods. 1, 2, § 39 a § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). V prvom rade sa zaoberal otázkou vecnej legitímácie strán sporu, kedy ide o stav vyplývajúci z hmotného práva, že jedna strana súdneho konania (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, ktoré je predmetom konania (je aktívne vecne legitimovaný), a strana na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (a je teda pasívne vecne legitimovaný). Na to, aby sa niekto stal stranou súdneho konania, nie je potrebné, aby bol účastníkom samotného hmotnoprávneho vzťahu. Postačuje, aby podal žalobu a v tomto prípade sa stáva žalobcom, alebo aby bola proti nemu podaná žaloba a v tomto prípade sa stáva žalovaným. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie však nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa strana sporu cíti byť subjektom určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale to, či ním objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie potom znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, jeho nositeľom nie je a o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, nie je nositeľom tej hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v predmetnom konaní ide.

4. V tomto prípade pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej mal súd za preukázanú, lebo ide o dlžníka zo zmluvného vzťahu a plnenie z neho je predmetom konania, čo žalobca preukázal predložením zmluvy o pôžičke. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzoval zo zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23.10.2012, uzavretej medzi Ing. V. E. a K. B., v zmysle ktorej sa postupca zaviazal postúpiť na postupníka pohľadávku vo výške 11 600 eur s príslušenstvom a všetkými právami s touto pohľadávkou spojenými a následne zo zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 05.01.2018, uzavretej medzi K. B. a žalobcom, v zmysle ktorej sa postupca zaviazal postúpiť na postupníka predmetnú pohľadávku, ako aj všetky práva s touto pohľadávkou spojené. Dlžník sa zaviazal predmetnú pôžičku splatiť v 40 mesačných splátkach po 290 eur, splatných najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca s tým, že termín prvej splátky bol splatný dňa 31.10.2010 a termín splatnosti poslednej splátky bol dojednaný na deň 31.01.2014. Ak by dlžník nedodrжал termín ktorejkoľvek splátky, stráca výhodu splátok a veriteľ je oprávnený žiadať splatenie celej zostávajúcej sumy naraz. Toto svoje oprávnenie veriteľ využil a žalovanú dňa 01.10.2012 listom vyzval, aby v lehote do 08.10.2012 uhradila celú zostávajúcu sumu 11.600 eur v lehote do 08.10.2012.

5. Uplatnenie práva na splatenie celej pohľadávky, tzv. strata výhody splátok je v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka viazané na splnenie týchto podmienok: a) možnosť straty výhody splátok bola výslovne dojednaná medzi veriteľom a dlžníkom, b) dlžník nesplní niektorú zo splátok v deň jej splatnosti a c) veriteľ požiadala dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Strata výhody splátok nenastáva priamo zo zákona, ale jej uplatnenie je výlučne na veriteľovi, ktorý toto svoje právo môže, ale nemusí uplatniť. Stratu výhody splátok však musí veriteľ dlžníkovi buď oznámiť,

alebo uplatniť na súde podaním žaloby, pričom toto oprávnenie je časovo obmedzené a môže byť uplatnené najneskôr do splatnosti najbližšej ďalšej splátky. Zosplatenie pohľadávky je jednostranným adresným hmotnoprávnym úkonom, ktorý musí spĺňať náležitosti uvedené v § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. musí byť urobený slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne. Preskúmaním výzvy doručenej žalovanej súd dospel k záveru, že výzva na zaplatenie celého dlhu zo dňa 01.10.2012 nie je určité v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože z neho nevyplýva, pre nesplnenie ktorej splátky využil pôvodný veriteľ svoje oprávnenie na zaplatenie celej pohľadávky podľa § 565 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2018, podľa ktorého taký právny úkon, akým je zosplatenie celého dlhu, by mal obsahovať dôležitý údaj, a to identifikáciu tej nezaplatennej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatenie celého dlhu. Totiž od splatnosti tejto splátky sa začína počítať premičacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka. Preto možno celkom opodstatnene konštatovať nad rámec potreby pre rozhodnutie v merite veci, že právny úkon, ktorým veriteľ zosplatnil celý dlh, je na úkor určitosti, nejasný, vyvoláva otázky, a preto neplatný pre jeho neurčitost' (§ 37 ods.1 Občianskeho zákonníka).

6. Označenie konkrétnej splátky, pre ktorú veriteľ uplatňuje svoje oprávnenie podľa § 565 Občianskeho zákonníka, má významný dosah aj na preskúmanie včasnosti uplatnenia tohto oprávnenia, keď podľa druhej vety § 565 Občianskeho zákonníka tak môže veriteľ urobiť len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. S prihliadnutím na uvedené mal súd za to, že tento právny úkon veriteľa je neurčitý, nie je na základe neho možné preskúmať, či bol tento úkon zo strany veriteľa urobený včas, čo malo za dôsledok absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka; táto neplatnosť nastáva priamo zo zákona a súd na ňu ex offo prihliada. Predčasné zosplatenie pôžičky pôvodným veriteľom je neplatné a ku dňu postúpenia pohľadávky medzi pôvodným veriteľom R. V. E. a K. B. neexistovala pohľadávka vo výške 11.600 eur. Keďže pohľadávka v čase jej postúpenia v postupovanom rozsahu neexistovala, v dôsledku čoho pôvodný veriteľ Ing. V. E. postúpil na K. B. viac práv než sám mal, zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 23.10.2012 je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to pre počiatočnú právnu nemožnosť plnenia. O právnu nemožnosť plnenia ide vtedy, ak v okamžiku urobenia právneho úkonu existuje právna prekážka, ktorá mu bráni v tom, aby sa právny úkon stal platným. Na právny úkon, ktorého predmet plnenia je od začiatku nemožný, sa prihliada, ako keby nikdy platne nevznikol. Súd však videl dôvody absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keď podmienkou platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky je, aby išlo o pohľadávku existujúcu, určitú, obligačnú, identifikovanú, a o pohľadávku, ktorá nie je nevylúčená z postúpenia. V čase postúpenia pohľadávky musí postupovaná pohľadávka existovať alebo musí byť pravdepodobný jej vznik v budúcnosti, avšak v takomto prípade je zmluva o postúpení budúcej pohľadávky v podstate zmluvou s odkladacou podmienkou (§ 36 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka), ktorou je vznik samotnej pohľadávky, čo však nie je daný prípad. Keďže v čase postúpenia pohľadávky pohľadávka v postupovanej výške pre neplatné zosplatenie pôžičky neexistovala, zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatným právnym úkonom aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou a na vznik záväzkového vzťahu sa vyžaduje aj reálne odovzdanie veci dlžníkovi. Právnym dôvodom vzniku pôžičky je tak odovzdanie predmetu pôžičky dlžníkovi. V spore o vrátenie požičanej sumy má žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že mu poskytol finančné prostriedky a že žalovaný dlh riadne a včas nezaplatil. Dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že bola uzavretá zmluva o pôžičke a že podľa nej bolo dlžníkovi plnené, spočíva na veriteľovi. V konaní však žalobca nepreukázal existenciu záväzkového vzťahu titulom zmluvy o pôžičke, keď ani v jednom konaní vedenom na súde titulom tejto zmluvy o pôžičke nebolo preukázané splnenie záväzku veriteľa, a to reálne odovzdanie peňažných prostriedkov žalovanej, ktorá v paralelne prebiehajúcich konaniach tvrdila, že peňažné prostriedky jej odovzdané nikdy neboli. Na strane žalobcu bolo dôkazné bremeno, že bola uzavretá zmluva o pôžičke a že žalovanej bolo poskytnuté plnenie; žalobca však túto podmienku nepreukázal.

7. Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 01.10.2012 je absolútne neplatná. Iba platná zmluva o postúpení pohľadávok môže mať za následok zmenu v osobe veriteľa, keď nový veriteľ nadobúda nielen postupovanú pohľadávku, ale s ňou aj aktívnu vecnú legitimáciu na súdne uplatnenie nároku a exekučný výkon práva. Súd teda dospel k záveru, že žalobca nie je veriteľom žalovanej, a preto žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v celom rozsahu zamietol. Žalobe nie je možné podľa názoru súdu poskytnúť právnu ochranu aj v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nároky vyplývajúce zo zmluvy o pôžičke zo dňa 11.10.2010 sú uplatňované vo viacerých rozdrobených konaniach, v ktorých sa samostatne uplatňujú jednotlivé splátky istiny, zmluvné pokuty za

nezaplatenie každej splátky spolu s úrokmi z omeškania zo zmluvnej pokuty, ako aj úroky z omeškania z nezaplatených splátok. Titulom nárokov vyplývajúcich z predmetnej zmluvy tak právna predchodkyňa žalobcu voči žalovanej viedla na súde 86 konaní, v rámci ktorých žiadala a v súčasnosti žiada žalobca aj náhradu trov konania, spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku a trovách právneho zastúpenia, ktoré sú svojou výškou porovnateľné vymáhanej istine. Ani navrhované spojenie konaní by neprinieslo zníženie trov v takom rozsahu, ako keby bola žalovaná celá istina s príslušenstvom, pretože pri výpočte trov konania by súd musel prihliadať na skutočnosť, že ide o spojenie vecí, ktoré boli samostatne žalované. Okrem toho, pri žalobe istiny s príslušenstvom sa súdny poplatok, ako aj trovy konania počítajú len z istiny bez príslušenstva, teda konanie právnej predchodkyne žalobcu bolo potrebné hodnotiť ako konanie, ktorému nemožno poskytnúť ochranu. Žaloba je odvodená zo záväzkového vzťahu vzniknutého na základe zmluvnej voľnosti strán sporu, avšak spôsob, akým sa ich výkonu domáha, nemožno hodnotiť inak, než ako šikanózný výkon práva, ktorého cieľom je žalovanú poškodiť. Konanie, ktoré je šikanózne alebo ktoré je zneužitím práva, je v rozpore s dobrými mravmi, pričom zneužitiu práva súd nemôže a nesmie poskytnúť ochranu a jeho procesnú vynúiteľnosť, a to ani v tom prípade, že sa spor navonok javí ako riadne uplatnenie subjektívneho práva. Šikanózne konanie alebo konanie, ktoré je zneužitím práva, Občiansky zákonník vyslovene nepostihuje, právna úprava pozná len sankciu za procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, ktorá sankcia je obsiahnutá v Čl. 5 Civilného sporového poriadku. Zneužitiu práva súd nemôže a nesmie poskytnúť ochranu a jeho procesnú vynúiteľnosť, a to ani v tom prípade, že sa spor navonok javí ako riadne uplatnenie subjektívneho práva, keď v súkromnom práve platí zásada, že nikto sa nesmie dovoľávať vlastnej nepoctivosti (nemo turpitudinem suam allegans auditur). Na základe vykonaného dokazovania tak súd dospel jednak záveru, že žalobca nie je veriteľom žalovanej a v danom spore mu nesvedčí aktívna vecná legitímácia, ako aj k záveru, že aj v prípade preukázania reálneho odovzdania predmetu pôžičky, platného zosplatnenia pôžičky a následného platného postúpenia pohľadávky, zistený skutkový stav neumožňuje súdu dospieť k inému záveru, než k nesúladu výkonu uplatneného práva s dobrými mravmi, keď predmetným návrhom v súvislosti s ostatnými návrhmi, ktorými si právna predchodkyňa žalobcu a v súčasnosti žalobca uplatňuje svoje nároky zo zmluvy o pôžičke, nejde len o sledovanie ekonomických záujmov, a síce vrátenie požičanej istiny a uplatnenie zmluvne dojednaných sankcií, ale spôsob, akým sa tieto subjektívne práva vyplývajúce zo zmluvy o pôžičke uplatňujú, nemožno vyhodnotiť inak, než ako úmysel poškodiť žalovanú, keď je zrejmé, že takýto výkon práva má pre žalovanú až neprijateľne negatívne dôsledky. V prípade, že by si právna predchodkyňa žalobcu a v súčasnosti žalobca uplatnili zaplatenie istiny, zmluvných pokút a úrokov z omeškania v jednom konaní, takýto výkon práva by súd nemohol vyhodnotiť za rozporný s dobrými mravmi a súd by uplatneným nárokom súdnu ochranu z uvedených dôvodov odoprieť nemohol. Vzhľadom na uvedené súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

8. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016 (ďalej len „CSP“).

9. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Odvolanie odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP s tým, že konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa neho je napadnutý rozsudok popretím princípu spravodlivosti, podľa ktorého on mohol legitímne očakávať, že súd rozhodne obdobne ako v iných veciach, a teda nespochybnil skutočnosť, že on je veriteľom žalovaných pohľadávok a že má aktívnu legitímáciu v danom spore. Poukázal na to, že v iných sporoch súd vyriešil otázku vzniku vzťahu zo zmluvy o pôžičke medzi pôvodným veriteľom a žalovanou a rovnako bez akýchkoľvek pochybností akceptoval žalobcu ako aktívne legitimovaného. Zásadne platí, aby štátne orgány rozhodovali o rovnakých otázkach zásadne rovnako. Je žiaduce, aby súd vychádzal z rozhodnutí na to kompetentných orgánov a v prípade, ak má záujem ich závery korigovať, potom takýto odkaz musí riadne odôvodniť, pričom sa kladú zvýšené nároky na kvalitatívnu stránku odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej. Nesúhlasil so záverom súdu, že nie je aktívne legitimovaný, preto napadnutý rozsudok podľa neho trpí inou vadou v konaní, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Sudca toho istého súdu a aj odvolací súd totiž rozhodli o tej istej prejudiciálnej otázke, teda o otázke aktívnej legitímácie odlišne. Správne mal súd rozhodnúť v súlade s rozhodnutiami uvedenými v bode 12. tak, že medzi sporovými stranami vznikol vzťah zo zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka

a že on je aktívne legitimovaný v danom spore. Súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy a z vykonaných dôkazov vyvodil nesprávne skutkové zistenia. Nesprávne posúdil, že Ing. V. E. nezosplatnil pôžičku zákonným spôsobom, lebo túto mal urobiť v čase, kedy nenastala splatnosť splátky, pre ktorú mohol predčasne zosplatniť dlh žalovanej. Okrem toho, súd nesprávne vyhodnotil rozsah pohľadávky postúpenej zo strany Ing. V. E. postupníkov K. B.. Nesúhlasil so záverom, že označenie konkrétnej splátky predstavuje v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka podstatnú náležitosť takéhoto právneho úkonu. Zákon predpokladá len to, že dlžník sa dostal do omeškania so zaplatením niektorej zo splátok, že veriteľ požiadala dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky a že veriteľ požiadala o zaplatenie celej pohľadávky najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Tieto náležitosti boli v tomto prípade splnené. Z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2018, na ktoré súd prvej inštancie poukázal, nevyplýva taký záver, aký súd prijal. Nesprávny je aj nadväzujúci záver o tom, že následne uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky medzi Ing. V. E. a K. B. a následne aj ďalšia zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená so žalobcom je neplatná. Súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď absenciu uvedenia omeškanej splátky považoval za úkon, ktorý nebol určitý a zrozumiteľný. Rovnako nesprávne posúdil aj rozdrobenosť súdnych konaní v kontexte šikanózneho výkonu práva a konanie žalobcu v rozpore s princípom ochrany dobrých mravov. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/341/2017-991 zo dňa 07.05.2019, kde súd dospel k odlišnému záveru s konštatovaním, že toto nemá vplyv na posudzovanie dôvodnosti nároku: účelová rozdrobenosť konaní je možné vyhodnotiť v neprospech žalobcu len pri posudzovaní nároku na náhradu trov v jednotlivých konaniach, v ktorých si žalobca samostatne uplatňoval príslušenstvo. Navyše, súd neprihliadol na to, že on sa sám domáhal spojenia všetkých súdnych konaní, v ktorých vystupoval proti žalovanej, pretože takýto postup bol v záujme hospodárnosti konania, všetky sporové konania skutkovo spolu súviseli a ich spojeniu nič nebránilo. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa týka iba výkonu práva, ktoré vyplýva z hmotnoprávneho predpisu. Ak teda súd dospel k záveru, že uplatnením úroku z omeškania žalobcom je výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, potom aplikoval citované zákonné ustanovenie extenzívnym spôsobom. Bola to žalovaná, ktorá konala v príkrom rozpore s princípom „pacta sunt servanda“, keď konanie neúmerne zaťažovala svojou aktivitou, a nie je teda daný jediný dôvod, pre ktorý by mu súd nemal poskytnúť právnu ochranu pred jej protiprávnym konaním.

10. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadрила.

11. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny. Preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd postupoval vo veci v zmysle § 470 ods. 1, 2 CSP, podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, a právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

12. Predmetom tohto konania je žaloba žalobcu na základe pôvodnej žaloby jeho právnej predchodkyne o zaplatenie časti splatnej pôžičky v sume 290 eur ako neuhradenej splátky za mesiac apríl 2012 s 9% úrokom z omeškania 01.05.2012 do 30.09.2012, ďalej o zaplatenie neuhradenej splátky v sume 290 eur za mesiac december 2011 spolu s 9% úrokom z omeškania spolu s 9% úrokom z omeškania od 01.01.2012 do 30.09.2012 a napokon o zaplatenie sumy 290 eur ako neuhradenej splátky za mesiac jún 2012 spolu s 9% úrokom z omeškania od 01.07.2012 do 30.09.2012. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní na základe návrhov na vykonanie dokazovanie mal za preukázaný ten skutkový stav, ktorý v odôvodnení rozsudku konštatoval a ktorý vyplýva aj z obsahu spisu. Žaloba sa opiera o písomnú zmluvu o pôžičke peňazí vo výške 11 600 eur, ktorú so žalovanou uzavrel dňa 11.10.2010 pôvodný veriteľ Ing. V. E., pričom žalovaná mala pôžičku splatiť splátkami po 290 eur mesačne po dobu 40 mesiacov, vždy najneskôr posledný deň kalendárneho mesiaca na osobný účet pôvodného veriteľa. Žalovaná mu však neuhradila žiadnu splátku a na jeho výzvy nereagovala. Dňa 23.10.2012 pôvodný veriteľ zmluvne postúpil svoju pohľadávku 11.600 eur pôvodnej žalobkyni, čo žalovanej bolo riadne oznámené. Žalobkyňa argumentovala tým, že splátku za apríl 2012 mala žalovaná zaplatiť najneskôr

do 30.04.2012, preto sa dňom 01.05.2012 dostala do omeškania a ona si uplatnila aj zákonné úroky z omeškania z tejto splátky vo výške 9 % ročne od 01.05.2012 do 30.09.2012. Splátku za mesiac december 2011 mala žalovaná uhradiť najneskôr do 31.12.2011, preto si žalobkyňa uplatnila z tejto splátky aj úroky z omeškania vo výške 9 % ročne od 01.01.2012 do 30.09.2012. Splátku za mesiac jún 2012 mala žalovaná uhradiť najneskôr do 30.06.2012, preto si žalobkyňa uplatnila z tejto splátky aj úroky z omeškania vo výške 9 % ročne od 01.07.2012 do 30.09.2012.

13. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzoval zo zmluvy o postúpení pohľadávky vo výške 11 600 eur zo dňa 23.10.2012, uzavretej medzi R. V. E. a K. B., v zmysle ktorej sa postupca zaviazal postúpiť na postupníka pohľadávku s príslušenstvom a všetkými právami s touto pohľadávkou spojenými, a následne zo zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 05.01.2018, uzavretej medzi K. B. a žalobcom, v zmysle ktorej sa ako postupca zaviazala postúpiť na postupníka predmetnú pohľadávkou, ako aj všetky práva s touto pohľadávkou spojené. Súd konštatoval, že v zmluve o pôžičke sa dlžníčka zaviazala pôžičku splatiť v 40 mesačných splátkach po 290 eur najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca s tým, že termín prvej splátky bol splatný dňa 31.10.2010 a termín splatnosti poslednej splátky bol dojednaný na deň 31.01.2014. Podľa zmluvy ak by dlžníčka nedodržala termín ktorejkoľvek splátky, stratila by výhodu splátok a veriteľ by bol oprávnený žiadať splatenie celej zostávajúcej sumy naraz. Toto svoje oprávnenie veriteľ napokon aj využil a žalovanú dňa 01.10.2012 listom vyzval, aby v lehote do 08.10.2012 uhradila celú zostávajúcu sumu 11 600 eur. Na základe vydaného uznesenia súd prvej inštancie v dôsledku ďalšieho postúpenia pohľadávky pripustil, aby do konania vstúpil terajší žalobca na miesto doterajšej žalobkyne K. B. - W. M..

14. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol z viacerých dôvodov. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzoval zo zmluvy postúpení pohľadávky na podklade zosplatnenia pohľadávky. Preskúmaním výzvy doručenej žalovanej súd dospel k záveru, že výzva na zaplatenie celého dlhu zo dňa 01.10.2012 nie je určitá, pretože z nej nevyplýva, pre nesplnenie ktorej splátky využil pôvodný veriteľ svoje oprávnenie na zaplatenie celej pohľadávky podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Tento právny úkon je podľa názoru súdu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre jeho neurčitosť neplatný. Totiž od splatnosti tejto splátky sa začína počítať premičacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka, a tak súd konštatoval nad rámec potreby pre rozhodnutie v merite veci, že právny úkon zosplatnenia dlhu veriteľom je neplatný pre jeho neurčitosť; nie je na základe neho možné preskúmať, či bol tento úkon zo strany veriteľa urobený včas, čo má za dôsledok absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá nastáva priamo zo zákona a na ktorú súd ex offo prihliada. Predčasné zosplatnenie pôžičky pôvodným veriteľom je neplatné a ku dňu postúpenia pohľadávky medzi pôvodným veriteľom Ing. V. E. a K. B. neexistovala pohľadávka vo výške 11.600 eur. Keďže pohľadávka v čase jej postúpenia v postupovanom rozsahu neexistovala, v dôsledku čoho pôvodný veriteľ Ing. V. E. postúpil na K. B. viac práv než sám mal, je zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 23.10.2012 absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže v čase postúpenia pohľadávky táto pohľadávka v postupovanej výške pre neplatné zosplatnenie pôžičky neexistovala, zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatný právny úkon aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z týchto dôvodov podľa názoru súdu prvej inštancie nie je žalobca aktívne vecne legitimovaný.

15. Napokon, súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou, pretože na vznik takéhoto záväzkového vzťahu sa vyžaduje aj reálne odovzdanie veci dlžníkovi. V spore o vrátenie požičanej sumy má žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že mu poskytol finančné prostriedky a že žalovaný dlh riadne a včas nezaplatil. Dôkazné bremeno v tomto smere spočíva na veriteľovi. Žalobca však nepreukázal existenciu záväzkového vzťahu titulom zmluvy o pôžičke, keď ani v jednom konaní vedenom na súde prvej inštancie titulom tejto zmluvy o pôžičke nebolo preukázané, že veriteľ si svoj záväzok splnil, t. j. že reálne odovzdal peňažné prostriedky žalovanej, ktorá tvrdila, že peňažné prostriedky jej odovzdané nikdy neboli. Dôkazné bremeno, že titulom tejto zmluvy bolo žalovanej poskytnuté plnenie, bolo na strane žalobcu. V zmysle uvedeného v konaní nebolo nijako preukázané, že postupovaná pohľadávka v čase jej postúpenia existovala. Súd teda dospel k záveru, že žalobca nemôže byť veriteľom žalovanej, a pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v celom rozsahu zamietol. Zároveň vyslovil názor, že subjektívnemu právu uplatnenému žalobou nie je možné poskytnúť právnu ochranu aj pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože zaplatenie pôžičky bolo uplatňované vo viacerých rozdrobených konaniach s uplatnením jednotlivých splátok istiny, zmluvných pokút osobitne za nezaplatenie každej

splátky spolu s úrokmi z omeškania zo zmluvnej pokuty, ako aj úroky z omeškania z nezaplatených splátok, v celkovom počte 86 súdnych konaní. Ani navrhované spojenie konaní by podľa názoru súdu prvej inštancie neprinieslo zníženie trov konania v takom rozsahu, ako keby bola žalovaná celá istina s príslušenstvom, pretože pri výpočte trov konania by súd musel prihliadať na skutočnosť, že ide o spojenie vecí, ktoré boli samostatne žalované. Zo strany žalobcu ide o šikanózne vykonávanie práva s cieľom poškodiť žalovaných. Sankcia je obsiahnutá v článku 5 CSP, a takémuto zneužitiu práva súd nemôže a nesmie poskytnúť ochranu. Žalobca nie je veriteľom žalovanej a nesvedčí mu aktívna vecná legitímácia. Súd prvej inštancie teda žalobu zamietol pre nepreukázanie reálneho odovzdania predmetu pôžičky, v nadväznosti na to pre neplatné zosplatenie pôžičky a následné neplatné postúpenie pohľadávky. V prípade, že by si právna predchodkyňa žalobcu a v súčasnosti žalobca uplatnili zaplatenie istiny, zmluvných pokút a úrokov z omeškania v jednom konaní, ich vykonávanie práva by súd nemohol vyhodnotiť za rozporné s dobrými mravmi a súd by uplatneným nárokom súdnu ochranu z uvedených dôvodov odoprieť nemohol. Vzhľadom na všetky tieto dôvody, súd žalobu zamietol.

16. Odvolací súd, posudzujúci opodstatnenosť odvolania žalobcu po prejednaní veci v nadväznosti na odvolacie dôvody, urobil záver, že pre rozhodnutie vo veci bolo podstatné prvotné zistenie, či zmluva o pôžičke ako reálna zmluva vôbec bola platne uzavretá. V tomto smere súd prvej inštancie prijal správny právny záver tom, že vykonaným dokazovaním žalobca nepreukázal reálne odovzdanie peňazí žalovanej pri uzatváraní zmluvy o pôžičke, pričom takýto typ zmluvy si pre svoju platnosť nevyhnutne odovzdanie peňazí veriteľom dlžníkovi vyžaduje. Súd prvej inštancie správne odkázal na ustanovenie § 657 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Podstatnými náležitosťami zmluvy o pôžičke je v zmysle tohto ustanovenia dohoda o prenechaní veci (o reálnom odovzdaní), o druhovom určení veci, o povinnosti vrátiť vec rovnakého druhu a o určení času vrátenia. Predmetom zmluvy o pôžičke môže byť akákoľvek druhovo určená vec, ktorá je spôsobilá byť predmetom občianskoprávných vzťahov. Druhové určenie veci na účely tohto vzťahu nemožno vyvodiť z podstaty veci samej, ale z jej určenia účastníkmi vzťahu. Musí pritom ísť o dohodu v tom, že dlžník vráti ten istý druh veci. Odvolací súd urobil záver, že aplikácii tohto ustanovenia súdom prvej inštancie na zistený skutkový stav nie je čo vytknúť a odvolací súd v tomto smere poznamenáva, že žalobca v podanom odvolaní tento právny záver ako primárny pre rozhodnutie vo veci prehliadol, vôbec mu nevenoval svoju pozornosť a nenamietal jeho nesprávnosť v nadväznosti na konštatovanie, že pri absencii preukázania reálneho odovzdania peňazí žalovanej pôžička vlastne ani nevznikla a predmetná písomná zmluva je pre rozpor so zákonom absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Už len toto samotné konštatovanie muselo mať za následok posúdenie žaloby ako neopodstatnenej. Vzhľadom na to, bolo potrebné zároveň uviesť, že ak pohľadávka zmluvného veriteľa a dlh žalovanej ako zmluvnej dlžníčky nevznikli, potom aj následné zmluvy o postúpení (neexistujúcej) pohľadávky K. B. a po nej terajšiemu žalobcovi museli byť, vrátane predchádzajúceho vyhlásenia predčasnej splatnosti dlhu, posúdené ako neplatné pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Ostatné skutočnosti, s ktorými sa súd prvej inštancie nad rámec uvedeného zaoberal a ktoré žalobca v odvolaní namietal, odvolací súd posúdil ako právne bezvýznamné.

17. Odvolací súd po prejednaní veci teda dospel k záveru, že žalobcom podané odvolanie nebolo dôvodné a napadnutý rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá, posúdil súd prvej inštancie vo výroku a v uvedenej časti odôvodnenia, týkajúcej sa podmienky reálneho odovzdania peňazí, či už osobne alebo na bankový účet, vecne správne. K názoru súdu prvej inštancie o šikanóznom vykonávaní práva žalobcu je však nutné poznamenať, že samotná rozdrobenosť uplatnenej pohľadávky (za predpokladu jej dôvodnosti) na jednotlivé čiastkové sumy sama o sebe nemusí znamenať šikanózne vykonávanie práva a rozpor s dobrými mravmi, pre ktorý by mali byť jednotlivé žaloby zamietnuté (čl. 5 CSP, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka); táto skutočnosť by mohla mať vplyv predovšetkým na výrok rozhodnutia o trovách konania. Odvolací súd nepovažoval za právne významné v odôvodnení tohto rozhodnutia osobitne venovať pozornosť ostatným dôvodom uplatneným žalobcom v podanom odvolaní, pretože bez preukázania odovzdania peňazí veriteľom dlžníkovi v prípade peňažnej pôžičky nemohol byť právny vzťah strán sporu posúdený ako právny vzťah z platnej zmluvy o pôžičke podľa ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka a žaloba o zaplatenie časti takejto pôžičky musela byť už len z tohto dôvodu zamietnutá. Ani poukazovanie na výsledky iných konaní, v odvolaní inak nešpecifikovaných, nebolo právne významné, keďže nie je zrejmé, o ktoré súdne rozhodnutia medzi stranami sporu išlo, ako súdy rozhodli a či išlo o uplatnenie pohľadávky z tej istej zmluvy o pôžičke, v ktorej nebolo zmienky o odovzdaní

peňazí žalovanej, ktoré by ona sama potvrdila alebo ktoré by bolo nad všetky pochybnosti preukázané navrhnutými dôkaznými prostriedkami.

18. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny, vrátane výroku o trovách konania, potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, ktorej by podľa § 255 ods. 1 CSP patril nárok na náhradu trov vynaložených v tomto štádiu konania. Keďže jej však v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, odvolací súd rozhodol tak, že sa jej náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

20. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).